

ÅRSPLAN

Hovettunet barnehage

Del 2
2023/24

Barnehagens eget satsingsområde: NATUR, KROPP OG BEVEGELSE.

Barnehagens eget satsingsområde har utspring i barnehagens beliggenhet og ønske om å forsterke enkelte elementer i rammeplanens fagområder (kropp, bevegelse, natur, miljø/nærmiljø, kreativitet). Barnehagen er opptatt av å bruke naturen og nærmiljøets muligheter i arbeidet med å gi barna positive erfaringer og skape gode minner gjennom lek og aktiviteter i skog og mark.

I barnehagen opplever barna naturen først og fremst gjennom utendørs lek og turer i nærmiljøet.

Med barnehagens beliggenhet nær skog, sjø og varierte naturområder har vi mange muligheter til flotte opplevelser.

Vi går mye på turer i nærmiljøet. Hvor turene legges og hva turene inneholder, kan være svært så ulikt. Vi legger turene til avtalt område i skogen, på lekeplassen, en runde på turstiene i nærmiljøet eller på gangvegen i barnehagens nabolag. Opplevelsene vil alltid være ulike avhengig av vær og vind, årstider, hvem som er med, ting man møter på underveis og målet for turen.

Vi er så heldig å ha et fint tilleggsområde med egen grillhytte, og grusbanen med leirplass blir gjort om til skøytebane på vinteren (dersom kulda setter inn). På samme området har vi også en akebakke.

Naturen er en god kilde til utvikling av fantasi, lek og sosialt samvær. Naturen er konkret og barna kan ta og føle på det meste.

Naturen som lekearena er et sted hvor alle barn får egne utfordringer. Her får de utfordringer de ikke møter ellers i barnehagen og får stimulert alle sine sanser i et miljø som hele tiden forandrer seg med årstidene.

Barna gis sansemotoriske utfordringer og et mangfold av muligheter.

Barn gjør seg kjent med ting ved å lukte, smake, berøre og manipulere. De er avhengige av informasjon via så mange *sanser* som mulig, ikke minst er berøring og bevegelse viktig.

Naturopplevelser kan også handle om å så, plante og høste, både inne og ute. Det handler også om å bruke naturmaterialer til forming. Ved grillhytta har vi en liten kjøkkenhage hvor vi sår og planter.

Barn deler naturopplevelser seg imellom, og det er viktig å gi rom for «opplevelsesfellesskapet» blant barn. Samtale om hva barna erfarer i naturen, være undrende og nysgjerrige.

Barnehagen skal legge til rette for at alle barn kan oppleve bevegelsesglede, matglede og matkultur, mentalt og sosialt velvære og fysisk og psykisk helse.

Variert fysisk aktivitet både ute og inne er av stor betydning for utvikling av motoriske ferdigheter og kroppsbeherskelse. Barn er kroppslig aktive og uttrykker seg mye gjennom kroppen. Barn tar kontakt med andre barn gjennom kroppslige signaler og aktiviteter. Dette er viktig for utviklingen av sosial kompetanse.

Godt kosthold og god veksling mellom aktivitet og hvile er av betydning for å utvikle en sunn kropp.

Barnehagen ønsker å bidra til at barna:

- blir glade i naturen og får erfaringer med naturen som fremmer evnen til å orientere seg og å oppholde seg i naturen til ulike årstider
- får oppleve, utforske og eksperimentere
- skal lære å ta vare på naturen for fremtidige generasjoner og utvikle respekt for den (bærekraftig utvikling)
- få kunnskap om dyr og dyreliv
- bruke naturmaterialer til konstruksjon og lek
- ta i bruk fantasi, kreativ tenkning og skaperglede
- opplever trivsel, glede og mestring ved allsidige bevegelseserfaringer, inne og ute, året rundt
- blir kjent med egne behov, får kjennskap til menneskekroppen og utvikler gode vaner for hygiene og et variert kosthold
- videreutvikler motoriske ferdigheter, kroppsbeherskelse, koordinasjon og fysiske egenskaper
- opplever å vurdere og mestre risikofylt lek gjennom kroppslige utfordringer

Satsingsområdet forplikter hele barnehagen. Gjennom våre planer skapes det progresjon. 1-åringen har andre behov enn f.eks. 3-åringen. Vi tilrettelegger ut fra barnas alder og modenhet. De yngste barna har et stort behov for trygghet, omsorg, nærhet og faste rammer. De eldste har behov for større utfordringer.

Kompetanseheving i barnehagen.

Barnehagen deltar i «Regional ordning for kompetanseheving i barnehagen» (= ReKomp) og «Kompetanseløftet», i samarbeid med Porsgrunn kommune.

USN bidrar med veiledning til barnehagene.

Satsingsområdet er knyttet opp mot Porsgrunn kommune sin strategiplan «Klart vi kan!».

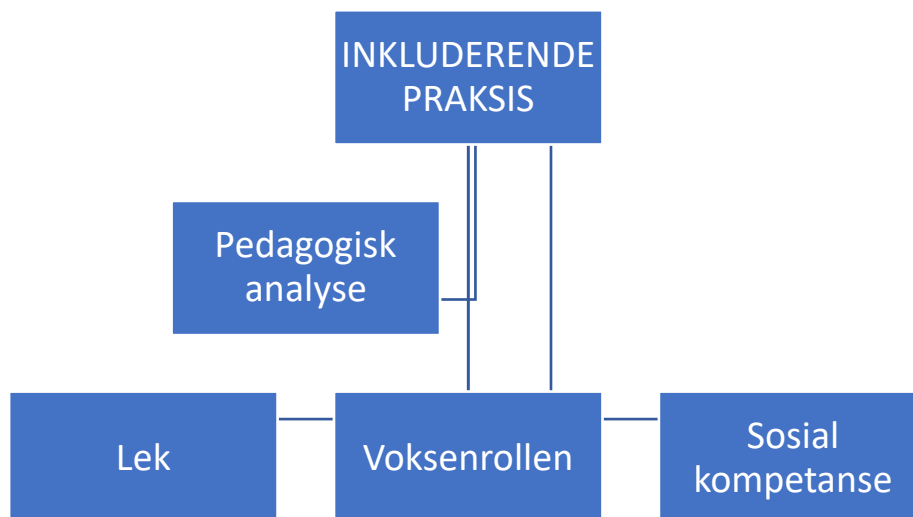
Hovedtema for Kompetanseløftet er «inkluderende praksis».

Målet for barnehagen er å arbeide med eksisterende visjon og forankre visjonen.

Gjennom «Re-komp»- arbeidet skal alle ansatte i barnehagen kjenne til og kunne ta i bruk verktøyet «pedagogisk analyse».

«Pedagogisk analyse» er et verktøy vi skal benytte for å styrke barnehagens arbeid med å sikre en inkluderende praksis.

Veileder fra USN vil delta på planleggingsmøter i barnehagen og veilede barnehagens ansatte.

Alle mennesker, små og store, trenger å være en del av et fellesskap. Sosial tilhørighet er en viktig ramme for læring og utvikling.

Barnehagen skal jobbe for å skape en inkluderende praksis.

Alle barn skal ha likeverdige muligheter til læring og utvikling, uavhengig av forutsetninger.

For å styrke dette arbeidet skal vi fokusere på:

- Sosial kompetanse: empati, selvkontroll, selvhevdelse, prososiale holdninger, humor og glede
- Relasjoner: barn- barn, voksen – barn
- Lek: voksenrollen i lek, hvilke holdninger har de voksne til barns lek,
- Pedagogisk analyse skal brukes i arbeidet med å sette fokus på de voksnes rolle i leken og føre til endringer i praksis.

Gode relasjoner fremmer barns psykiske helse og livsmestring.

Relasjoner som er preget av trygghet, gjensidighet, humor og glede er med på å bygge en god «grunnmur».

Sensitive voksne må være der barna er og fange opp barnas uttrykk, signaler og behov for å kunne gi barna den responsen de trenger.

Barnehagens visjon.

- **BARNA SKAL MØTES MED OMSORG OG ANERKJENNELSE**
 - Å se og bli sett
 - Selv om jeg ikke alltid føler som deg,
har du rett til dine egne følelser, dine egne tanker og dine egne opplevelser

- **BARN OG VOKSNE SKAL FØLE SEG SOM EN DEL AV ET FELLESSKAP**
I fellesskapet skal vi
 - gi rom for medvirkning
 - se enkeltindividet
 - vise ansvarlighet
 - bygge vennskap
 - oppleve glede og humor
 - være inkluderende

«Barnehagen skal anerkjenne og ivareta barndommens egenverdi. Å bidra til at alle barn som går i barnehage, får en god barndom preget av trivsel, vennskap og lek, er fundamentalt!»

«Alle barn skal ha like muligheter til å bli sett, hørt og oppmuntret til å delta i fellesskap, i alle aktiviteter i barnehagen.» (Rammeplanen)

Sosial kompetanse.

Jmfr. Rammeplanen skal barnehagen være en forberedelse til aktiv deltakelse i samfunnet og bidra til å legge grunnlaget for et godt liv. Barnehagen skal bidra til at alle barn som går i barnehage, får en god barndom preget av omsorg, trivsel, vennskap og lek.

Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill. Alle barn skal ha mulighet til å utvikle vennskap og føle tilhørighet i gruppen.

Alle barn i barnehagen skal oppleve å være en betydningsfull del av fellesskapet og ha et positivt samspill med både barn og voksne. Barnehagen har utarbeidet en handlingsplan mot mobbing/ krenkelser.

I tillegg til å kjenne til bokstaver og tall, trenger barn å vite hvordan de skal dele, følge regler og leke konstruktivt med andre barn. Barn trenger å mestre dette for å lykkes både i barnehagen, på skolen og i voksenlivet.

Barn må lære seg å komme overens med andre, følge beskjeder, gjenkjenne og kontrollere følelser, finne løsninger på konflikter, ha utholdenhet i arbeidet med oppgaver, delta i sosiale samtaler, delta i samarbeidslek.

De utrolige årene (DUÅ) er et hjelpemiddel i arbeidet med sosial kompetanse i barnehagen.

Omsorg.

Barnehagen skal ivareta barnas behov for omsorg.

Omsorg er en forutsetning for at barn skal føle seg trygge og trives, og en nødvendighet for at barn skal utvikle seg og lære.

De voksne i barnehagen skal legge til rette for et miljø hvor barna kan motta omsorg, men også verdsette barns egne omsorgshandlinger.

Omsorg innebærer ro og hvile, mat, toalett, bleieskift, trøst, trygghet.

De voksne må være tilstedeværende, varme, anerkjennende og empatiske.

En tilstedeværende voksen kan gi støtte og hjelp, slik at barnet lykkes med sine mestringsforsøk.

Opplevelse av mestring gir barn tro på egen læring og at ting er mulig. Barn lagrer slike erfaringer i hukommelsen.

Lek.

Lek skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes.

Gjennom leken utvikler barna sin sosiale kompetanse og sitt språk.

Barnehagen skal legge til rette for gode vilkår for lek, vennskap og fellesskap.

Barnehagen skal legge til rette for ulike typer lek, inne og ute.

Barnehagen skal ha tilgjengelig lekemateriell for alle aldersgrupper.

De voksne må jobbe for å skape et inkluderende barnefellesskap hvor alle får delta i lek ut i fra egne forutsetninger.

De voksne må observere, analysere (ped.analyse), støtte og delta og berike leken på barnas premisser.

De voksnes nærvær i leken er viktig for å oppdage barn som blir utsatt for negative hendelser fra andre (mobbeadferd, krenkelser) i lek og samspill, og ikke får være en del av et fellesskap.

Barnehagen har sin egen handlingsplan for håndtering av krenkende adferd/ mobbing.

Læring.

I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å lese, utforske, lære og mestre.

For å legge til rette for et godt læringsmiljø må det legges til rette for ro, trygghet, inspirasjon, mindre grupper, tilgjengelig materiell.

Det fysiske miljøet har betydning for læringsmiljøet. Barnehagen legger vekt på lite dekorasjoner/ oppslag på veggene som kan forstyrre barnas konsentrasjon.

Leker og materiell tilpasset barna skal presenteres på en ryddig måte og inspirere til lek.

De voksne skal etablere struktur og sette grenser på en tydelig, forutsigbar måte.

De voksne skal motivere barna og ha klare forventninger.

De voksne skal legge til rette for ulike læringsmåter, som f. eks. fysisk aktivitet, forming, musikk og drama, lesing, bruk av internett.

De voksne skal oppmuntre barnas fantasi og engasjement.

I et godt læringsmiljø skal det tas hensyn til at hvert enkelt barn skal få utvikle seg i sitt eget tempo, og barna skal ha noe å strekke seg etter (progresjon).

Progresjon.

1-2 åringer

- Legge til rette for lek
- La barna få utforske nye ting ved hjelp av sansene (ta på, smake på)
- Aktiv bruk av DUÅ (benevning, positiv tilbakemelding på ønsket atferd)
- Bruke konkreter
- Hjelp barna å håndtere følelser (gråt, sinne), trøste og hjelpe
- Bli kjent på basen og uteområdet i barnehagen
- Legge til rette for finmotoriske og grovmotoriske aktiviteter tilpasset alder
- Gå eller trille korte turer i nærmiljøet
- Få besøk av de større barna
- Være med på felles samlinger med de større barna
- Voksne skal være gode rollemodeller i trafikken (egen plan)

3-åringer

- Veilede barna i lek
- Aktiv bruk av DUÅ (benevning, positiv tilbakemelding)
- Hjelp barna å regulere følelser (sinne, frustrasjon, gråt)
- Tilby leker og materiell som innbyr til ulike typer lek
- Legge til rette for finmotoriske og grovmotoriske aktiviteter, tilpasset alder
- Benevne og bruke språket i alle situasjoner
- Gå på turer i nærmiljøet, litt lengre turer og av litt lengre varighet
- Trafikksikkerhet (egen plan)

4-5 åringer (i tillegg til punkter over ...)

- Utvide lekerepertoaret med f.eks. regelleker
- Legge til rette for mer utfordrende grovmotoriske aktiviteter (turløyper, Tarzan-line)
- Dra på turer som er lengre borte fra barnehagen, dra på turer til bibliotek o.l.
- Aktiv bruk av DUÅ (følelsesmestring, positiv tilbakemelding)
- La barna fordype seg i tema, holde på over lengre tid
- La barna utforske og lære fakta
- La de eldste barna utforske tall og bokstaver
- La barna lage grupperegler
- De eldste barna skal ha «førskolegruppe» 1 – 2 gngr pr. uke
- Trafikksikkerhet (egen plan)

De yngste barna.

Barnehagen har en stor andel barn under 3 år. De aller yngste har tilhold på Gul base. På Grønn base er det en egen 2-års gruppe.

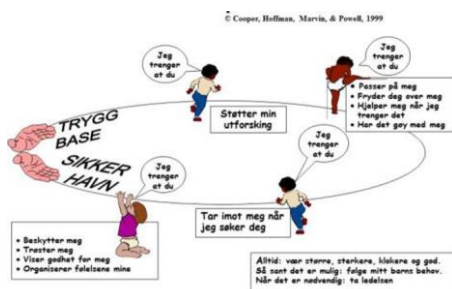
2-årsgruppen samarbeider med Gul base i forhold til temaarbeid og aktiviteter.

Det er faste voksne som har ansvar for de yngste barna. Små barn har et grunnleggende behov for tilknytning til nære omsorgspersoner, og ved oppstart i barnehagen vil de knytte seg til en eller flere av de voksne. Trygge barn skapes ved at barnet føler seg forstått, verdsatt og godt ivaretatt av de voksne.

Hva er viktig for de yngste?

- Trygghet
- Forutsigbar hverdag
- Gode opplevelser; hvile, mat, påkledning, bleieskift, lek
- Pedagogikk og læring i hverdagssituasjonene
- Tilpasset omsorg og stimulering
- Bekrefte barnet, følge med på barnet og hva det er opptatt av
- Fange opp signaler (kroppsspråk, mimikk) hos de yngste uten verbalspråk
- Tilgjengelige og tilstedeværende voksne
- Nærhet
- Trygg og god tilknytning mellom barn og voksen

«Så lenge det som skjer i samspillet mellom barn og voksne har kvalitet, trenger det ikke skje så mye annet det første året.» (Professor May Britt Drugli)

Overganger.

Barn opplever ulike overganger:

- når barnet begynner i barnehagen
- overgang fra Gul base (småbarn) til 2-årsgruppe
- overgang mellom basene
- overgang fra barnehage til skole

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen.» Det er viktig at hvert enkelt barn får den tiden det trenger på tilvenningen. Dette kan variere fra barn til barn. Vi oppfordrer foreldre til å sette av god tid i tilvenningsperioden (mer enn 3 dager). Det er viktig med god og tett dialog med foreldrene i denne perioden, slik at de og barnet føler seg ivaretatt.

Ved overgang fra «liten» (Gul) base til «stor» base trenger barnet også tilvenning. Dette legges det til rette for ved at personalet tar med barnet på jevnlige besøk på «stor» base.

Ved overgang barnehage - skole kreves det gode samhandlingsrutiner mellom barnehage og skole. Målet er å skape sammenheng, systematikk og helhet for det enkelte barns læring, slik at læringsutbyttet blir best mulig. Barnehagen har et samarbeid med skolene i nærmiljøet, Stridsklev skole og International School Telemark, om overgang til skole.

Hvilke overgangsrutiner har vi?

- Overgangsmøter mellom barnehage og skole.
- Barnets/elevens språkhistorie er et skjema som skal følge minoritetsspråklige barn ved overgang til skole, eller eventuelt et skjema for fraskrivning av tilbud om tospråklig assistanse (hvis man ikke ønsker).
- Informasjon i overgang mellom barnehage og skole vedrørende barn med særskilte behov.
- Markering av slutt i barnehagen (aktivitet/tur).

Medvirkning.

Medvirkning i barnehagen handler om at barna skal få erfare at de har innflytelse på det som skjer i barnehagen.

Barn har mange måter å uttrykke seg på. De kan uttrykke seg både med kroppsspråk og ord.

De yngste barnas ulike uttrykksmåter med ord, babling, sutring, mimikk, bevegelser og andre følelsesuttrykk må tas på alvor.

Ved å tilrettelegge det fysiske miljøet med bl.a. tilgjengelig materiell/leker og tilpassede møbler, legges det også til rette for de minste barnas medvirkning.

For å kunne ta barns medvirkning på alvor forutsettes det gode relasjoner og god kommunikasjon mellom barna og personalet, og mellom personalet og foreldrene. Det er viktig at de voksne lytter til og prøver å forstå barnets følelsesuttrykk.

Hvordan legger vi til rette for medvirkning?

- Gode samtaler rundt bordet under måltidene.
- Delaktighet i samlingsstund og rom for samtaler og filosofering.
- Deltagelse i dagligdagse gjøremål (bl.a. som ordensbarn) sammen med de voksne.
- Barna skal gis reelle valgmuligheter, å kunne påvirke sitt eget liv gjennom valg av klær, mat, venner, lek og aktiviteter.

Vurdering og dokumentasjon.

Barnehagen skal jevnlig vurdere det pedagogiske arbeidet.

Hovedformålet med vurderingsarbeidet er å sikre at alle barn får et tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen.

Vurderingsarbeidet skal bygge på refleksjoner som hele personalgruppen er involvert i.

Dette foregår på personalmøter, basemøter, ledermøter for pedagogene, planleggingsdager og gjennom kompetanseheving som barnehagen deltar i.

Dokumentasjon av personalets arbeid synliggjør hvordan personalet arbeider for å oppfylle kravene i barnehageloven og rammeplanen.

Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet kan gi foreldrene, lokalmiljøet og kommunen (barnehagemyndigheten) informasjon om hva barn opplever, lærer og gjør i barnehagen, og om hvordan barnehagen oppfyller kravene i barnehageloven og rammeplanen.

Hvordan gjør vi det?

- Foto for å dokumentere og synliggjøre: - hva som skjer i løpet av en dag, - hvilken prosess vi har i et tema, - små og store begivenheter i løpet av året
- Bilder som følges av enkle ord/ korte setninger = tekstsaking
- Utfyllende tekst = historier
- Oppslagstavler med bilder og tekst
- Barnas egne tegninger, malerier o.l. fra ulike aktiviteter
- Månedsbrev fra de ulike gruppene/ basene
- Årsplan, overordnet plan for hele virksomheten
- Tema- og aktivitetsplaner og pedagogiske begrunnelser for tema
- Praksisfortellinger

Barnehagens styringsdokumenter:

- Lov om barnehager
- Rammeplanen med fagområdene
- «Klart vi kan», Porsgrunn kommunes kvalitetsplan
- De utrolige årene – DUÅ
- Handlingsplan mot mobbing
- Plan for trafikksikkerhet

«Klart vi kan!» - Livsmestring for alle, nå og i framtida, kvalitetsplan for Porsgrunn kommune.

«Klart vi kan!» er Porsgrunn kommunes lokale plandokument. Planen skal brukes uavhengig av eierform (kommunal eller privat) og gjelder alle medarbeidere i oppvekstområdet i Porsgrunn kommune.

«Klart vi kan» for 2019 – 2025 tar for seg tre satsingsområder:

- læringsmiljø
- læring og mestring
- ledelse for læring

Hovedmålsetningen med planen er at «Alle skal oppleve mestring og at de er gode nok, med et potensiale for å lære mer».

De utrolige årene – DUÅ.

Tidlig innsats og satsing på barn og unges emosjonelle og sosiale ferdigheter bidrar til å fremme god psykisk helse, forebygge utenforskap og stimulere til læring.

Et viktig prinsipp i DUÅ er å fokusere på relasjonene og den gode samhandlingen barn i mellom, og mellom barn og voksne.

Viktige DUÅ-prinsipper som brukes:

- Fremme god oppførsel med oppmerksomhet, oppmuntring og ros: tommel opp!
- Være proaktiv voksen = være i forkant, tydelig og forutsigbar
- Bruk av enkel belønning for å motivere (eks. klistremerker, stjerner)
- Beskrivende kommentering (eks. «Det er en rød bil, den har runde hjul») Dette er en løpende kommentering av barnas aktiviteter som fremmer språkutviklingen og viser interesse for barnets lek

Samarbeidspartnere.

Barnehagen har et tett samarbeid med 5 private barnehager i et nettverk. Stulen gårdsbarnehage, Eplehagen barnehage, Vest-tun barnehage, Min Barnehage og Nystrand barnehage.

Barnehagene samarbeider om faglig utveksling og kompetanseheving og har et aktivt ledernetverk.

Hovettunet barnehage har et samarbeid med Mule sykehjem med faste besøk, før-17.mai-tog og Lucia.

International School Telemark deltar sammen med oss i før-17.mai-toget til Mule.

Alle førskolebarn i Porsgrunn kommune får tilbud om gratis svømmeundervisning via Porsgrunn svømmeskole. Undervisningen foregår i barnehagetiden i Stridsklevhallen.